

CẨM NANG QUẢN LÝ

PHÁT TRIỂN  
NGHỀ NGHIỆP

MANAGING YOUR CAREER

REBECCA TEE



Tổng hợp và Biên dịch: LÊ NGỌC PHƯƠNG ANH (M.B.A)

Hiệu đính: Tiến sĩ NGUYỄN VĂN QUÌ (Ph. D.)

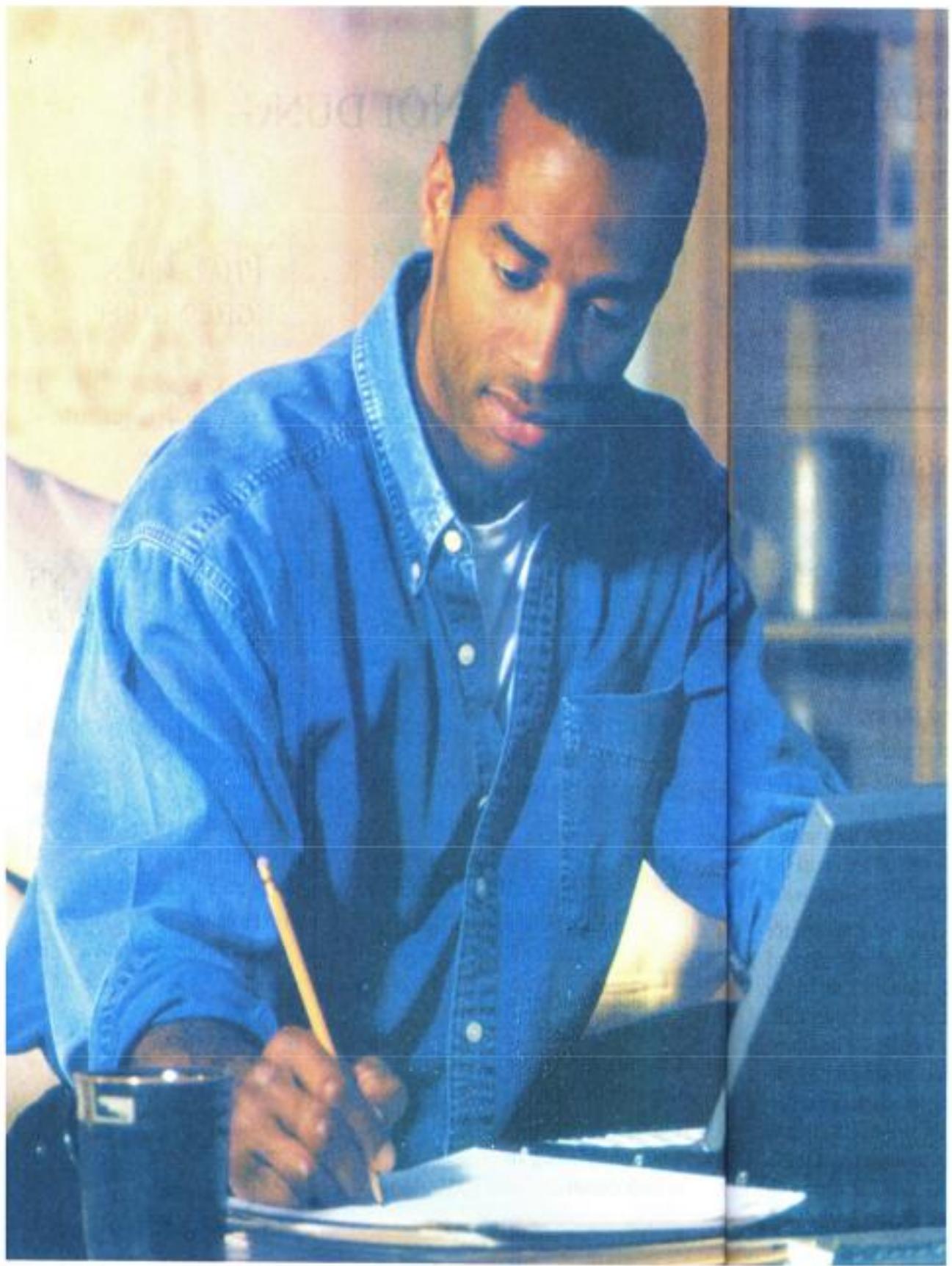
FIRST NEWS

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP TP. HỒ CHÍ MINH

# NỘI DUNG

Lời giới thiệu	5	<b>PHÁT TRIỂN NGHỀ NGHIỆP</b>	
<b>PHÁC HẠA TƯƠNG LAI</b>			
Tại sao phải quản lý nghề nghiệp	6	Rà soát và lập kế hoạch	38
Tìm hiểu về quản lý nghề nghiệp	8	Lợi ích của việc đánh giá quá trình	42
Đánh giá tình hình hiện tại	12	Phát triển bản thân	44
Khởi đầu	14	Thành lập nhóm học tập	48
Thiết lập các mục tiêu và chi tiêu phản ánh	16	<b>VƯƠN ĐEN SỰ THÀNH CÔNG NGHỀ NGHIỆP</b>	
Xác định những tài sản của bạn	18	Đối phó với sự thụt lùi	50
Đánh giá hồ sơ cá nhân của bạn	20	Nhận biết nhu cầu phải thay đổi	52
Khảo sát các phương án	24	Nâng cao triết vọng của bản thân	54
Đánh giá kỹ năng quản lý nghề nghiệp của bạn	26	Thay đổi công việc	58
<b>KHÁM PHÁ CÁC PHƯƠNG ÁN NGHỀ NGHIỆP</b>			
Tìm hiểu và tạo lập mạng lưới quan hệ	28	Tồn tại và phát triển	62
Tìm hiểu ngành nghề và cơ hội việc làm	32	Đầu tư vào những người khác	64
Vận dụng qui trình tìm việc	34	Đánh giá kỹ năng quản lý nghề nghiệp của bạn	66
Khám phá phương án tự kinh doanh	36		





## LỜI GIỚI THIỆU

*Khả năng duy trì một triển vọng sự nghiệp năng động, phát triển kỹ năng và gặt hái những thành quả trong công việc là điều tiên quyết đối với những nhà quản lý. Quyển “Phát triển nghề nghiệp” sẽ hướng dẫn cho bạn cách thức khai thác những kinh nghiệm trong quá khứ, tận dụng tối đa những cơ hội để thành công và toại nguyện trong sự nghiệp. Tất cả các khía cạnh quan trọng của việc định hướng nghề nghiệp hiệu quả, bao gồm việc đánh giá tình hình hiện tại, khảo sát những lựa chọn nghề nghiệp, giám sát quá trình phát triển, xử lý khủng hoảng và thay đổi... đều được đề cập trong quyển sách này. Với 101 lời khuyên thực tế và các bài tập tự đánh giá về năng lực quản lý sự nghiệp, đây là một cẩm nang tham khảo không thể thiếu đối với một nhà quản lý có nhiều ước vọng phát triển nghề nghiệp của mình.*



# PHÁC HỌA TƯƠNG LAI

Việc lập các kế hoạch cho tương lai một cách hiệu quả luôn đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong việc tạo dựng một sự nghiệp thành công. Bạn hãy đánh giá vị trí công việc hiện tại của bạn, xác định mục tiêu cho sự nghiệp và với kinh nghiệm hiện có của mình, bạn hãy vạch ra lộ trình tối ưu cho tương lai.

## TẠI SAO PHẢI QUẢN LÝ NGHỀ NGHIỆP?

Sự thành công và hài lòng đối với sự nghiệp không bao giờ đến với bạn một cách ngẫu nhiên. Bằng cách tiếp cận vẫn để quản lý sự nghiệp một cách chủ động, bạn sẽ có thể thực hiện những ước vọng của mình, phát triển những kỹ năng nghề nghiệp hiện có và hướng đến mục tiêu sự nghiệp lâu dài.

I

Hãy xem việc quản lý sự nghiệp của mình như là một dự án mới đầy thú vị.

## LỰA CHỌN THÔNG MINH

2

Hãy dành thời gian và công sức thỏa đáng để lên kế hoạch cho sự nghiệp của mình.



Để luôn có được sự lựa chọn nghề nghiệp tốt nhất trong sự nghiệp của bạn, hãy nắm rõ những mục tiêu của mình, sẵn sàng nắm bắt cơ hội và nhanh chóng đưa ra những quyết định quan trọng khi cần thiết. Việc lập kế hoạch có hiệu quả sẽ giúp bạn chuẩn bị sẵn sàng và tập trung để thực hiện những lựa chọn đúng đắn khi một tình huống cụ thể đòi hỏi. Không ai muốn khi về hưu nhìn lại sự nghiệp của mình rồi tiếc nuối rằng lẽ ra họ nên lựa chọn con đường khác hoặc ước gì họ đã làm khác đi.

## NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯUY

- Sự nghiệp của mỗi cá nhân có thể được ví như một cuộc hành trình. Nếu muốn hành trình minh đang đi là một chuyến thám hiểm đầy thú vị và có mục đích, bạn phải biết cách quản lý tốt hành trình đó. Ngược lại, bạn sẽ làm cho nó trở thành một chuyến đi vô định.
- Mức độ thỏa mãn mà bạn nhận được từ công việc luôn nằm trong tầm kiểm soát của bạn.

## CẢM GIÁC CÓ MỤC ĐÍCH

Để sự nghiệp thành công, bạn cần phải có các kế hoạch thật tốt, có định hướng và những cột mốc rõ ràng trong suốt cuộc hành trình. Con đường sự nghiệp của bạn cần phải linh hoạt nhưng phải luôn được tổ chức chặt chẽ. Nếu có “bản đồ” của lộ trình đã định, bạn có thể chắc chắn rằng tất cả những hoạt động trong sự nghiệp của mình sẽ giúp bạn tiến xa hơn và mang lại cho bạn cảm giác có mục đích. Quản lý sự nghiệp không có nghĩa là loại bỏ sự may mắn và tình cờ, mà là trao đổi và suy nghĩ về nghề nghiệp của bạn một cách có phương pháp. Điều này sẽ giúp bạn thu hoạch được kiến thức sâu rộng hơn và nhận ra bất kỳ cơ hội nào khi chúng xuất hiện để nắm bắt và khai thác chúng một cách tối đa.

## TẬN DỤNG KINH NGHIỆM CỦA MÌNH

Rất ít khi bạn có thể nhận ra bước đi kế tiếp trong sự nghiệp của mình dựa vào những kinh nghiệm làm việc đầu tiên của bản thân. Mọi người thường khám phá ra những gì thích hợp với họ theo thời gian khi họ học hỏi từ những phản ứng của họ với những vị trí, môi trường, vai trò và trách nhiệm khác nhau. Chủ động trong việc quản lý sự nghiệp sẽ giúp bạn vận dụng tất cả những kinh nghiệm một cách hiệu quả để tránh lặp lại những sai lầm và cảm thấy hài lòng tối đa với sự nghiệp của mình. Bạn sẽ chuẩn bị tốt hơn để nhìn thấy trước tương lai, lên những kế hoạch có ý nghĩa thực tế và hành động có định hướng. Kết quả là bạn sẽ tự tin hơn và hiểu rõ hơn về những mục tiêu ưu tiên của riêng mình.

Nhà quản lý chúc mừng thành viên mới được thăng chức

## THỎA MÃN TIỀM NĂNG CỦA BẠN ►

Kiểm soát được sự nghiệp sẽ kích lệ bạn tận dụng mọi khả năng của mình để cảm thấy thách thức và phản ứng với công việc. Việc đạt được những mục tiêu nghề nghiệp cũng mang đến cho bạn cảm giác vui vẻ và hài lòng.

- 4 Nên sẵn sàng học hỏi và rút kinh nghiệm.



# TÌM HIỂU VỀ QUẢN LÝ NGHỀ NGHIỆP

Quản lý sự nghiệp không phải là sự lựa chọn – đó là một điều cần thiết để giúp bạn ngăn chặn hoặc phòng ngừa sự “tuột dốc” trong sự nghiệp của mình. Hãy chủ động trong việc phát triển kế hoạch cho sự nghiệp để bạn không đánh mất những thành công do sự tập trung, động lực và phương hướng phản ánh có thể mang lại cho bạn.

5

Lưu ý rằng quản lý sự nghiệp sẽ giúp bạn tập trung hơn vào những lĩnh vực khác của cuộc sống.

## LÀM RỘ MỤC ĐÍCH CUỘC HÀNH TRÌNH

### NHỮNG CÂU HỎI DÀNH CHO BẠN

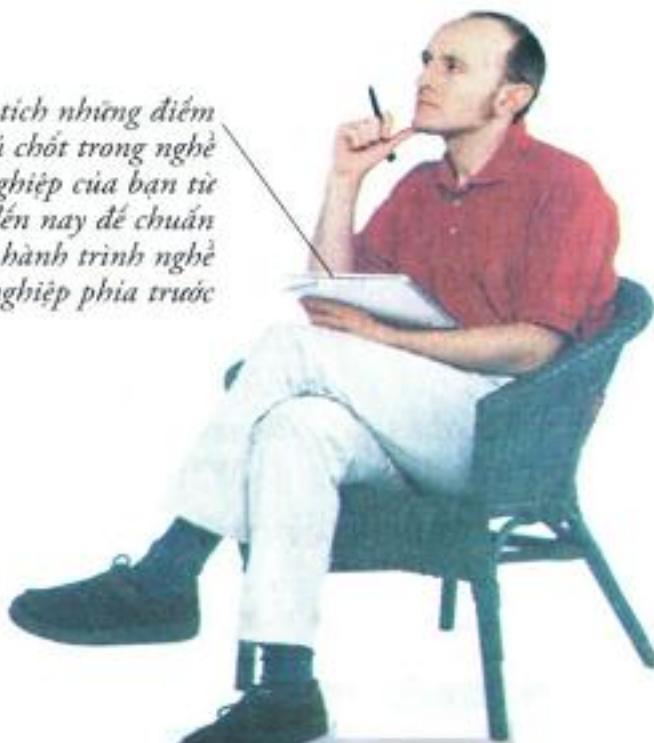
- ? Quản lý nghề nghiệp có ý nghĩa gì đối với mình?
- ? Việc đi sâu tìm hiểu về đê tài này có điều gì hấp dẫn không?
- ? Cho đến nay mình đã quản lý nghề nghiệp ra sao rồi?
- ? Minh cần quan tâm đến khía cạnh nào trong nghề nghiệp của mình?
- ? Minh có thể mô tả triển vọng sự nghiệp của mình như thế nào?

Nếu không muốn khởi đầu một hành trình mà không có sẵn đích đến và lộ trình tổng quá thì bạn cần phải có một kế hoạch để đảm bảo cho sự thành công trong nghề nghiệp. Khi ý thức rõ ràng về cách thức đạt được các mục tiêu, bạn sẽ tối đa hóa các cơ hội thành công của mình. Nếu bạn hướng toàn bộ tâm trí đến nghề nghiệp của mình, có nghĩa là bạn đang quản lý nó ở một mức độ nào đó. Tuy nhiên, bạn vẫn luôn có cơ hội để nâng cao nhận thức về nghề nghiệp của mình thông qua việc phân tích và suy ngẫm.

6

Hãy giữ kín những mục tiêu sự nghiệp lâu dài của bạn.

Phân tích những điểm chìa chốt trong nghề nghiệp của bạn từ trước đến nay để chuẩn bị cho hành trình nghề nghiệp phía trước



## ĐẦU TƯ VÀO BẢN THÂN ►

Khái niệm quản lý nghề nghiệp nghề nghiệp có vẻ không thuyết phục lắm, nhất là khi bạn thấy cuộc sống của mình đã quá bận rộn rồi. Nhưng thời gian dành để suy ngẫm về nghề nghiệp của mình chính là một sự đầu tư đáng giá, giúp bạn làm phong phú thêm cho sự nghiệp của mình.

## LÀM VIỆC THEO KẾ HOẠCH

Một số người sớm có ý thức về nghề nghiệp. Họ dành nhiều thời gian và công sức theo đuổi mục tiêu duy nhất này. Tuy nhiên, điều mà họ nhận được có thể là nguy cơ thất bại vì không có khả năng thích nghi với sự thay đổi và không sẵn sàng tiếp nhận những điều bất ngờ không lường trước được. Một số người khác lại mơ hồ về mục tiêu nghề nghiệp và bằng lòng để những cơ hội nghề nghiệp trôi qua. Họ có thể gặp thuận lợi do khả năng linh hoạt khi lựa chọn nghề nghiệp nhưng có thể không tiến bộ nhanh được. Giải pháp tốt nhất là làm việc theo một kế hoạch có tổ chức tốt để giúp bạn có ý thức định hướng và ngăn ngừa sự “tụt dốc” trong sự nghiệp, nhưng đồng thời vẫn linh hoạt và sẵn sàng điều chỉnh với những thay đổi trong suốt hành trình.

7

Hay chủ động trong quản lý nghề nghiệp.

### NHỮNG ĐIỂM CẦN LUÔN

- Những kết quả thu được phụ thuộc vào những lựa chọn và quyết định mà bạn thực hiện.
- Bạn chịu trách nhiệm cho những lựa chọn của mình và có thể kiểm soát được sự cân bằng giữa công việc và cuộc sống của mình.

8

Hay luôn hướng đến tương lai, ngay cả khi bạn hài lòng với công việc hiện tại và việc lập kế hoạch cho nghề nghiệp dường như không cần thiết.

### ▼ TRỞ THÀNH NHÀ QUẢN LÝ NGHỀ NGHIỆP HIỆU QUẢ

Một nhà quản lý nghề nghiệp có cách tiếp cận chủ động với cuộc sống, luôn sáng tạo và năng động. Một người không có định hướng nghề nghiệp thường thụ động và chấp nhận lựa chọn dễ dàng nhất.

### NGƯỜI KHÔNG ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP



### NGƯỜI QUẢN LÝ NGHỀ NGHIỆP



## TĂNG CƯỜNG KIỂM SOÁT

Quản lý nghề nghiệp không có nghĩa là bạn hoàn toàn dự đoán được nghề nghiệp của mình, bởi vì sẽ luôn có những yếu tố bất ngờ nằm ngoài sự kiểm soát của bạn. Việc chuyển trụ sở công ty, thay đổi nhân sự, tình hình kinh doanh biến động, hoặc sự tái cấu trúc tổ chức là những ví dụ về các quyết định xuất phát từ môi trường bên ngoài mà bạn không thể tác động được. Cũng sẽ có những thời kỳ khó khăn hoặc những trường hợp bất đắc dĩ mà bạn không thể dự đoán hoặc kiểm soát được những phản ứng của mình. Tuy nhiên, sau khi đã phác thảo lộ trình nghề nghiệp trong tương lai, bạn sẽ có thể hướng đến các mục tiêu lâu dài hơn trong những giai đoạn đầy thử thách này. Điều đó có thể giúp bạn nhìn nhận sự việc một cách khách quan và nâng cao khả năng kiểm soát của mình.

9

Nên nhớ rằng không bao giờ quá muộn hoặc quá sớm để bắt đầu quản lý nghề nghiệp của bạn.

### LỰA CHỌN KHI VỀ HUỐC ►

Mặc dù George đã đến tuổi về hưu, nhưng ông vẫn có thể hưởng lợi từ việc quản lý nghề nghiệp của mình. Những năm tháng tham gia công việc tình nguyện trước đây đã giúp ông rất nhiều khi ông chủ động quyết định theo đuổi một vị trí mới. Hội đồng nhà thờ đã vui vẻ thuê George để đảm nhận công việc trông nom nhà thờ và ông đã tiếp tục hưởng thụ cuộc đời làm việc và phát triển kỹ năng mới trong vai trò này.

**VÍ DỤ ĐIỀN HÌNH**  
George đã nhiều năm liên tục tham gia những hoạt động tình nguyện trong một nhà thờ ở địa phương. Khi ông gần đến tuổi về hưu phải từ bỏ công việc chính thức ở một ngân hàng, ông thấy rằng mình chưa sẵn sàng cho cuộc sống về hưu và hoàn toàn không làm gì cả. Khi tiếp xúc với Hội đồng nhà thờ, ông đã đề cập đến khả năng làm việc bán thời gian tại đây. Kết quả là khi ông nghỉ hưu ở ngân hàng lúc 65 tuổi, ông lại bắt

### NGHÈ NGHIỆP LÀ GÌ?

Nghề nghiệp không chỉ đơn thuần là công việc chính của bạn. Những hoạt động sau đây phải được xem là một phần quan trọng của nghề nghiệp.

- Họp đồng thời vụ hoặc kéo dài (bất kể dài ngắn).
- Cộng tác viên, tư vấn hoặc kinh doanh riêng.
- Những hoạt động sau khi đã về hưu.
- Học hành và các khóa huấn luyện chính quy.
- Nghiên cứu không chính quy hoặc tự học.
- Các hoạt động phát triển bản thân (trong công việc hoặc tự học).
- Công việc tình nguyện hoặc hoạt động từ thiện.
- Các hoạt động liên quan đến cộng đồng hoặc chính trị.
- Sở thích hoặc những điều quan tâm.

dầu một nghề nghiệp mới trong vai trò là người trông nom, chăm sóc nhà thờ và tổ chức những hoạt động địa phương. Mặc dù nhận được một mức lương thấp hơn lúc trước rất nhiều, nhưng ông đã vội củng mẫn nguyện với bước tiến nghề nghiệp mới này và có thể kéo dài hơn 10 năm. Ngoài ra, ông cảm thấy mình vẫn có những đóng góp có giá trị cho cộng đồng trong khi vẫn thích thú làm việc mặc dù làm ít giờ hơn và không phải cục nhọc nhiều.

## LUÔN CẬP NHẬT KIẾN THỨC

Những thay đổi trong môi trường làm việc đôi khi xảy ra vào những lúc bạn không ngờ nhất, khi bạn vẫn đang mải mê với cuộc sống. Sự phát triển của công nghệ thông tin trong 30 năm vừa qua là một ví dụ sinh động về bước tiến của những phát minh mới. Quản lý nghề nghiệp cũng bao gồm việc phát triển bản thân để bạn không ngừng học hỏi và bổ sung kinh nghiệm. Bằng cách này, bạn sẽ không bị tụt hậu so với những người biết cập nhật kỹ năng của mình.

10

Nên tận dụng từng cơ hội để học hỏi và phát triển kỹ năng.



## XÁC ĐỊNH NHỮNG LĨNH VỰC CHÍNH TRONG QUẢN LÝ NGHỀ NGHIỆP

NHỮNG LĨNH VỰC CHÍNH	NHỮNG YẾU TỐ CẦN ĐƯỢC XEM XÉT
<b>TỰ PHÂN TÍCH</b> Nghiên cứu bản thân bằng cách đánh giá những kinh nghiệm trong quá khứ.	<ul style="list-style-type: none"><li>Khi tự đánh giá một cách trung thực về nghề nghiệp, bạn sẽ biết được điểm mạnh và yếu của mình.</li><li>Việc phân tích sẽ giúp bạn quyết định xem bạn sẽ thích hợp với lĩnh vực nào nhất.</li></ul>
<b>DÁNH GIÁ THỊ TRƯỜNG</b> Tìm hiểu nhu cầu thị trường lao động.	<ul style="list-style-type: none"><li>Nghiên cứu thị trường lao động kỹ lưỡng là cách để bạn khám phá cơ hội thích hợp trong lĩnh vực của mình.</li><li>Hãy xem xét những đóng góp của bạn cho môi trường công việc.</li></ul>
<b>ĐẶT MỤC TIÊU</b> Thiết lập mục tiêu và thời gian cần hoàn thành.	<ul style="list-style-type: none"><li>Việc đặt ra các mục tiêu sẽ giúp bạn tập trung hơn.</li><li>Sau khi đã thiết lập các mục tiêu, bạn có thể để ra các bước thực hiện nhằm hoàn thành những mục tiêu này một cách trôi chảy.</li></ul>
<b>KIỂM SOÁT SỰ THAY ĐỔI</b> Xử lý những khó khăn về công việc khi chúng xuất hiện.	<ul style="list-style-type: none"><li>Xử lý sự thay đổi một cách hiệu quả bằng khả năng tự điều chỉnh để thích nghi, nhưng cũng sẵn sàng đổi hướng nghề nghiệp nếu cần.</li><li>Nên tham vấn người khác tham gia nếu có thay đổi lớn.</li></ul>
<b>GIÁM SÁT</b> Kiểm tra tiến độ của quá trình hướng đến mục tiêu nghề nghiệp.	<ul style="list-style-type: none"><li>Thường xuyên đánh giá lại kế hoạch để bảo đảm bạn vẫn theo đúng hướng.</li><li>Theo dõi những diễn biến mới có thể ảnh hưởng đến nghề nghiệp của bạn.</li></ul>